

Методичний семінар

Планування та проведення відкритих занять в ДПУ

14.09.2023

Ірина КАЧУР, завідувачка навчально-методичного відділу

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПЛАНУВАННЯ, ПРОВЕДЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ
В ДЕРЖАВНОМУ ПОДАТКОВОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Державного податкового університету

29.06.2023 № 14

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ Державного податкового університету

05.07.2023 № 812

Посилання сайт ДПУ https://drive.google.com/file/d/1BdSU-uAAsve_2T1_OsM8nd6JXBthgQc8/view

Типи відкритих занять

Відкрите заняття

складова методичної роботи та форма управлінського контролю, що проводиться задля моніторингу та діагностики рівня професійної компетенції, педагогічної майстерності, наукової кваліфікації науково-педагогічного працівника, подальшого вдосконалення та підвищення рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, поширення передового досвіду використання інноваційних практик навчання, визначення, які саме аспекти потребують подальшого коригування або вдосконалення, рекомендовані до впровадження в освітній процес. **З науково-методичної точки зору відкрите заняття - форма активного методичного навчання, яка сприяє впровадженню досягнень педагогічної науки в практику й активному поширенню педагогічного досвіду.**

Взаємовідвідування

є однією з форм взаємоконтролю і взаємонавчання, ефективною формою вивчення досвіду колег та проводиться з метою обміну досвідом навчально-методичної роботи викладачів і з вдосконалення педагогічної майстерності, узгодження викладання однієї навчальної дисципліни у різних академічних групах, для здобувачів різних освітніх програм, уникнення дублювання змістовного контенту суміжних дисциплін.

Контрольні відвідування

реалізація контролю забезпечення якості проведення занять проректором з навчально-методичної роботи, директором / деканом (його заступником з навчально-методичної роботи) відповідного структурного підрозділу, завідувачем кафедри. Контрольні відвідування проводяться без завчасного попередження викладача. Такі відвідування проводяться, як правило, щодо викладачів, які вперше розробляють відповідний курс, щодо проведення занять, за якими є скарги від здобувачів чи колег.

Мета відкритого заняття

розповсюдження та узагальнення передового досвіду, використання інноваційних методичних практик навчання;

демонстрація методики проведення відкритих занять, сучасних технологій та активних методів навчання, засобів та прийомів для досягнення цілей заняття;

контроль за якістю навчальних занять;

надання методичної допомоги молодим НПП

Функції

ІНФОРМАЦІЙНА

- встановлює
- рівень професійної компетенції й педагогічної майстерності,
- рівень підготовки здобувачів;

ДІАГНОСТИЧНА

- виявляє методи і прийоми, що застосовуються, їх відповідність освітній програмі, меті заняття, аудиторії тощо; адекватність застосованих прийомів і методів, методик, досягненню результатів навчання;

МОТИВУЮЧА

- стимулює подальше вдосконалення професійних компетентностей;

НАВЧАЛЬНА, ПРОГНОСТИЧНА

- дозволяє поширювати передовий досвід, виявляє необхідність та шляхи зростання педагогічної майстерності викладача.

ВИДИ відкритих занять

Пробне	<p>проводиться претендентом на посаду для підтвердження своєї професійної придатності. Особа, яка проводить таке заняття, може не мати педагогічного досвіду; не знати особливостей тієї аудиторії, з якою вона працюватиме. Пробне заняття проводиться за рішенням завідувача кафедри з метою визначення підготовленості викладача та допуску його до проведення занять, а також розгляду організації та методики проведення занять з нових тем.</p> <p>При прийнятті на роботу науково-педагогічного працівника рекомендується проведення пробного заняття. Допускається проведення пробного заняття без здобувачів перед науково-педагогічними працівниками кафедри. Тематика пробного заняття визначається завідувачем кафедри.</p>
Показове	<p>проводиться досвідченими НПП (докторами та кандидатами наук) або запрошеними лекторами з метою демонстрації зразкової організації, передових методик викладання, використання інноваційних освітніх технологій, ефективного використання обладнання та технічних засобів, передавання передового досвіду тощо.</p> <p>Науково-педагогічному працівнику, що проводить заняття, дозволяється вибір теми показового відкритого заняття. Перевагу рекомендується надавати складним темам робочої програми навчальної дисципліни, які важливі для реалізації міжпредметних зв'язків і вимагають серйозних напрацювань у методиці викладання у зв'язку з низьким засвоєнням теми за результатами контролю залишкових знань та ін.</p>
Конкурсне	<p>відкрите заняття проводиться в обов'язковому порядку НПП, який претендує на присвоєння вченого звання, або перед обранням за конкурсною основою (у зв'язку із закінченням терміну роботи за договором чи контрактом; у зв'язку з обранням за конкурсом на заміщення вакантної посади).</p>
Планове	<p>відкрите заняття, яке проводиться згідно з індивідуальним планом роботи НПП, планом роботи кафедри та затвердженим Планом-графіком проведення відкритих занять.</p>
Позапланове	<p>проводиться у разі надходження скарг здобувачів на низький рівень проведення навчальних занять, низьких показників оцінювання науково-педагогічного працівника за результатами опитування «Викладач очима здобувача». Рішення про проведення такого заняття виносить проректор з навчально-методичної роботи за погодженням з завідувачем відповідної кафедри.</p>

ПЛАНУВАННЯ відкритих занять

- Є обов'язковим для НПП перед обранням за конкурсом, при формуванні пакету документів на здобуття вченого звання доцента, професора.
- Організація проведення, обговорення результатів, оцінка якості покладається на кафедру, де працює НПП. Якщо працівник суміщує посади та працює на декількох кафедрах, відкриті заняття проводяться по кожній кафедрі окремо за мірою необхідності.
- Зараховується як відкрите за умови присутності на ньому не менше: 3 членів кафедри, якщо кількість НПП кафедри менша 10; та 5 членів кафедри, якщо кількість НПП більше 10, завідувача кафедри, представника навчально-методичного відділу та адміністрації факультету / навчально-наукового інституту (далі – ННІ), за яким закріплена кафедра та відвідуваності здобувачами вищої освіти не менше 70% від загального контингенту, що має бути на занятті. В іншому випадку проведене заняття кваліфікується як взаємовідвідування.

Планування відкритих занять

Проводиться як правило, відповідно до **Плану-графіку**, що складається на початку кожного нового навчального року із зазначенням дати, теми та місця проведення такого заняття.

При складанні графіку необхідно **враховуються власні побажання викладачів**, за якими залишається **право вибору** теми і дати відкритого заняття.

План-графік відкритих занять Університету на навчальний рік формується посеместрово впродовж двох тижнів після початку семестру на підставі пропозицій кафедр, оприлюднюється на офіційному вебсайті Університету.

НПП, які не провели відкрите заняття з поважної причини, **змінюють термін його проведення**, за погодженням завідувачем кафедри, директором ННІ / деканом факультету, навчально-методичним відділом Університету. Зміна терміну проведення відкритого заняття відбувається на підставі службової записки за погодження проректора з навчально-методичної роботи.

За умови негативного висновку щодо відкритого заняття **планується повторне проведення відкритого заняття** за розпорядженням проректора з навчально-методичної роботи за поданням завідувача кафедри та погодження директором ННІ / деканом факультету та керівником навчально-методичного відділу Університету.

Навчально-методичний відділ надає **консультативну та методичну допомогу** в питаннях організації проведення відкритих занять.

ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

Відкриті заняття та взаємовідвідування проводяться, як правило, відповідно до розкладу навчальних занять.

Проводяться НПП, в навчальному навантаженні якого міститься навчальна дисципліна. За необхідності проведення відкритого заняття (якщо у навантаженні викладача у даному семестрі не передбачено лекційне навантаження) **кафедра може доручити проведення відкритого заняття іншому НПП**. Рішення щодо дозволу за дорученням кафедри приймає проректор з навчально-методичної роботи. У такому випадку до оголошення додається витяг з рішення кафедри та службова записка по дорученню на проведення відкритого заняття.

до початку відкритого заняття готується коротка інформація для відвідувачів (оголошення, де вказується тип заняття, курс і група здобувачів, які вивчають дисципліну, опорний план-конспект заняття (тема і мета заняття, план заняття, таймінг, очікувані результати).

Професійна етика відвідувачів

ОБГОВОРЕННЯ ТА АНАЛІЗ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

- Всі присутні мають право оцінювати відкрите заняття та брати участь в обговоренні результатів. **Посадові особи, присутність яких є обов'язковою, зобов'язані взяти участь у обговоренні та висловити свою оцінку в аналізі відкритого заняття.**
- Завдання відвідувачів – **проаналізувати**
- **досягнення поставленої мети заняття,**
- **адекватність методичних прийомів і засобів навчання реалізації вимогам освітньої програми,**
- **оцінити результати діяльності викладача.**
- **Обговорення із занесенням результатів до протоколу засідання кафедри.** Обговорення відбувається на найближчому засіданні кафедри, запрошуються відвідувачі, які не є членами кафедри. У випадку їх відсутності на засіданні кафедри завідувач зачитує відгуки відвідувачів. **Викладач, який проводив відкрите заняття, повинен пояснити свій педагогічний задум, обґрунтувати вибір методичних прийомів і засобів, що були застосовані під час заняття.**
- **Результати обговорення відображаються у протоколі засідання кафедри.** Відвідувачі повинні детально проаналізувати **переваги й недоліки** заняття з науково-методичної точки зору, звернути увагу на досягнення поставлених цілей, ефективність використання засобів мультимедіа, наочного приладдя, дидактичних матеріалів тощо, відзначити недоліки, помилки, допущені в організації й змісті заняття, **дати рекомендації щодо удосконалення роботи викладача.** Підсумки обговорення підбиваються завідувачем кафедри, прийняття рішення щодо якості відкритого заняття відбувається відповідно до Положення про кафедру.
- По завершенню відкритого заняття навчально-методичний відділ та/або відділ внутрішнього забезпечення якості освіти проводить **опитування здобувачів вищої освіти** щодо їхньої оцінки заняття. Результати опитування враховуються при загальній оцінці відкритого заняття.

Критерії оцінювання відкритого заняття

Додаток 3

Критерії оцінювання	Зміст критерію оцінювання
Структура лекції	<ol style="list-style-type: none">1.Наявність плану заняття (у тому числі чітке формулювання мети заняття).2.Логічність та послідовність окремих питань заняття, їх зв'язок.3.Виділення кожного питання плану заняття, висновки до кожного питання лекції; чіткі загальні висновки.4.Рекомендована література.5.Кореляція мети та підсумків заняття, що надає можливість реалізувати загальну мету заняття та уявити її цілісність.6.Завдання для подальшої роботи здобувачів.7.Відповідність структури заняття його типу.
Професійна спрямованість	<ol style="list-style-type: none">1. Зв'язок матеріалу заняття з подальшою професійною діяльністю здобувачів.2. Урахування внутрішньо дисциплінарних та міждисциплінарних зв'язків.3. Наведення прикладів з професійної діяльності.
Методичний рівень	<ol style="list-style-type: none">1. Чіткість структури і логіка викладу.2. Виділення основних думок і висновків.3. Способи і прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів.4. Використання інформаційних технологій та інших технічних засобів навчання, наочних посібників, дидактичних матеріалів.5. Використання опорних матеріалів під час читання лекції (текст, тези, вільне читання лекції без опорних матеріалів).6. Засоби підтримування уваги здобувачів (темп лекції, умови до конспектування, відволікаючі прийоми для подальшої активізації діяльності. запис графіків, схем, орієнтація на самостійне опрацювання матеріалу).7.Методи заохочення та якість виявлення знань

Критерії оцінювання відкритого заняття

Додаток 3

Критерії оцінювання	Зміст критерію оцінювання
Змістовність лекції	<ol style="list-style-type: none">1. Науковий рівень заняття.2. Постановка наукових проблем.3. Прийоми фасилітації (спонукання до формування власної точки зору, дискусія).4. Формування критичного мислення, інших «soft skills».5. Вміння донести матеріал доступною для здобувачів мовою.6. Раціональність розподілу часу на кожний елемент заняття.
Педагогічна майстерність викладача	<ol style="list-style-type: none">1. Вільне володіння навчальним матеріалом.2. Емоційність викладача.3. Уміння встановити контакт з аудиторією, враховувати її особливості. Повага до здобувачів; дотримання професійної етики. Психологічний клімат в аудиторії.4. Володіння сучасними технічними засобами, прийомами роботи з сучасними освітніми інформаційними технологіями, мультимедійними засобами, наочними посібниками.5. Стиль викладу матеріалу. Культура мовлення викладача.
Загальні висновки про відвідане заняття	<ol style="list-style-type: none">1. Загальна оцінка лекції.2. Ступінь досягнення дидактичної мети (інформаційна цінність, виховний вплив).3. Основні позитивні ознаки і недоліки лекції.4. Рекомендації і поради щодо удосконалення.
Оцінка здобувачів	<ol style="list-style-type: none">1. Дотримання організаційних моментів (розкладу, вчасності початку та закінчення).2. Володіння мовою викладання.3. Актуальність та сучасність матеріалу.4. Навички мотивації здобувачів до пізнавальної діяльності.5. Об'єктивність оцінювання.6. Застосування інноваційних освітніх технологій (мультимедіа, інші засоби).7. Довіра та повага.

ОБГОВОРЕННЯ ТА АНАЛІЗ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

За результатами проведення відкритого заняття може бути винесено рішення про клопотання перед директором ННІ/деканом факультету (вченою радою інституту/факультету та/або Університету) щодо:

заохочення викладача;

рекомендації викладача на заміщення вакантної посади;

позбавлення права ведення занять відповідного виду;

надання права ведення занять відповідного виду.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ТА АНАЛІЗУ ЗАНЯТТЯ

В оцінці якості проведення встановлюється рівень його проведення, що фіксується в протоколі обговорення та довідці:

- заняття проведено на низькому рівні (є багато недоліків);
- заняття проведено на достатньому рівні (є окремі недоліки);
- заняття проведено на належному рівні (недоліки нечисленні, несуттєві та легко виправляються);
- заняття проведено на високому рівні (повністю відповідає вимогам і рекомендується для розповсюдження досвіду).

Інформація про проведення відкритого заняття та взаємовідвідувань фіксується в журналі відвідувань занять кафедри.